

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของหัวหน้าหอผู้ป่วยกับความพึงพอใจในงาน
ของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป
ในภาคตะวันออกเฉียงใต้ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

นางธนิตา ฉิมวงษ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

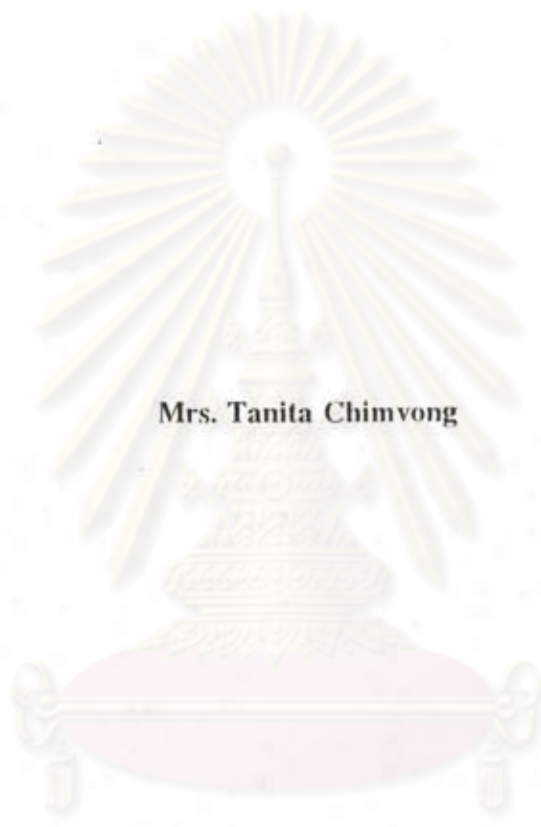
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974 - 636 - 026 - 4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**RELATIONSHIPS BETWEEN HEAD NURSES' LEADERSHIP AND
JOB SATISFACTION OF STAFF NURSES, REGIONAL CENTER
AND GENERAL HOSPITALS, EASTERN REGION
UNDER THE JURISDICTION OF MINISTRY OF PUBLIC HEALTH**

Mrs. Tanita Chimvong

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science**

Program in Nursing Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-636-026-4

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

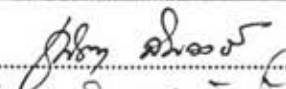
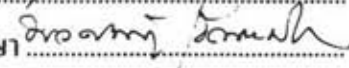
ธนิศา ฉิมวงษ์ : ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของหัวหน้าหอผู้ป่วยกับความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป ในภาคตะวันออกเฉียงใต้ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข (RELATIONSHIPS BETWEEN HEAD NURSES' LEADERSHIP AND JOB SATISFACTION OF STAFF NURSES, REGIONAL CENTERS AND GENERAL HOSPITALS, EASTERN REGION UNDER THE JURISDICTION OF MINISTRY OF PUBLIC HEALTH) อาจารย์ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ดร.พ.ศ.ต.หญิง พวงเพ็ญ ชูชนพราณ , 154 หน้า. ISBN 974 - 636 - 026 - 4

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของหัวหน้าหอผู้ป่วยกับความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป ในภาคตะวันออกเฉียงใต้ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข และศึกษาปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการ ประชากรที่ศึกษาคือ พยาบาลประจำการที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป ในภาคตะวันออกเฉียงใต้ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 931 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยแบบสอบถามภาวะผู้นำของหัวหน้าหอผู้ป่วย ความรู้ของพยาบาลประจำการ และแบบสอบถามความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการ มีค่าความเที่ยง 0.98 และ 0.95 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วยอยู่ในระดับสูง ส่วนภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยนอยู่ในระดับปานกลาง
2. ความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
3. ภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยนและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย ต่างก็มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .50 ($r = .365$ และ $.458$)
4. ตัวแปรที่ร่วมกันพยากรณ์ความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ การคำนึงถึงความเป็นเอกบุคคล การกระตุ้นปัญญา และการจัดการโดยมีข้อยกเว้น สามารถร่วมกันพยากรณ์ความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการได้ร้อยละ 24.32 ($R^2 = .2432$) ได้สมการพยากรณ์ดังต่อไปนี้
 $Z = .3313$ การคำนึงถึงความเป็นเอกบุคคล + $.1322$ การกระตุ้นปัญญา + $.0869$ การจัดการโดยมีข้อยกเว้น (สมการในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน)

ภาควิชา พยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม /

C786473 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD:

LEADERSHIP / JOB SATISFACTION

TANITA CHIMVONG: RELATIONSHIPS BETWEEN HEAD NURSES' LEADERSHIP AND JOB SATISFACTION OF STAFF NURSES, REGIONAL CENTERS AND GENERAL HOSPITALS, EASTERN REGION UNDER THE JURISDICTION OF MINISTRY OF PUBLIC HEALTH. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. POLICE MAJOR PAUNGPHEN CHOONHAPRAN, Ph.D. 154 pp. ISBN 974 - 636 - 026 - 4

The purposes of this research were to study the relationships between head nurses' leadership and job satisfaction of staff nurses, regional centers and general hospitals, eastern region under the jurisdiction of the Ministry of Public Health, and to determine variables which predict job satisfaction of staff nurses, Research populations consisted of 931 staff nurses who worked in regional centers and general hospitals, eastern region. Research instruments were questionnaires developed by the researcher which consisted of head nurses' leadership questionnaires and job satisfaction questionnaires. The reliability of the two questionnaires were 0.98 and 0.95. The data were analyzed by using stepwise multiple regression analysis. The major findings were as follows:

1. Head nurses' leadership in the aspect of transformational leadership was at high level while, in transactional leadership was at middle level.
2. Job satisfaction of staff nurses in all aspects was at middle level.
3. There was positive relationship at .05 level between head nurses' transactional leadership and transformational leadership with job satisfaction of staff nurses, at middle level ($r = .365$ and $.458$)
4. Variables that could predict job satisfaction of staff nurses were individual consideration, intellectual stimulation and management by exception and significant at .05 level. The predictors accounted for 24.32 percent ($R^2 = .2432$) of the variances. The function derived from the analysis was as follows:

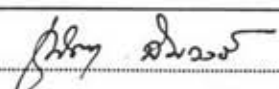
$$Z = .3313 \text{ Indi} + .1322 \text{ Inte} + .0869 \text{ Mana}$$

(Standardized scores)

ภาควิชา.....พยาบาลศาสตร์.....

สาขาวิชา.....การพยาบาลการพยาบาล.....

ปีการศึกษา.....2539.....

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่ง ของรองศาสตราจารย์ ดร.พ.ศ.ต.หญิง พวงเพ็ญ ชุมพรปาน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดี ตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์ ประธานสอบ วิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์รำไพ สุขสวัสดิ์ ณ อยุธยา กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ คำชี้แนะ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 ท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะ ในการแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย และขอขอบพระคุณ โรงพยาบาลศูนย์และ โรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุขทั้ง 9 แห่ง รวมทั้งพยาบาลประจำการทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือ ความสะดวกในการทดลองใช้แบบสอบถาม และการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบคุณ คุณสมชาย โหมคตล ที่ให้ความช่วยเหลือในการประมวลผลข้อมูล คุณศศิธร ไชยโคตร และคุณน้ำอ้อย ใจแสน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ด้วยความอุตสาหะ ขอขอบคุณกัลยาณมิตรทุกท่าน ที่ได้กระตุ้นและให้กำลังใจผู้วิจัยมาตลอด และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้การสนับสนุนทุนวิจัยบางส่วน

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณผู้บังคับบัญชา ที่ได้ให้โอกาสผู้วิจัยได้เข้ารับการ ศึกษา ขอขอบคุณ คุณวินัย ฉิมวงษ์ และเด็กหญิงภัทรวรรณ ฉิมวงษ์ ที่ได้ให้โอกาส ให้กำลังใจ และสนับสนุนแก่ผู้วิจัยมาด้วยดีตลอดระยะเวลาที่ศึกษา

ความดีและประโยชน์ใดๆ ที่ได้รับจากการวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บิดาผู้ล่วงลับไปแล้ว มารดา ญาติพี่น้อง และ คณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่ได้ ประสิทธิ์ประสาทความรู้ และให้ความช่วยเหลือตลอดระยะเวลาการศึกษา

ธนิตา ฉิมวงษ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	9
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
2.1 ทฤษฎีภาวะผู้นำ.....	11
2.2 ความพึงพอใจในงาน.....	30
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	50
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	50
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	51
3.3 คุณภาพของแบบสอบถาม.....	54
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของพยาบาลประจำการ.....	60
4.2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำ ของหัวหน้าหอผู้ป่วย และความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการ.....	65
4.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของหัวหน้าหอผู้ป่วย กับความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการ.....	96
4.4 ผลการวิเคราะห์การถอดอรรถนแบบเพิ่มเติมตัวแปรเป็นขั้นตอน และสร้างสมการพยากรณ์ความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการ.....	98
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	101
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	103
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	105
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	111
รายการอ้างอิง.....	114
ภาคผนวก.....	120
ภาคผนวก ก.....	120
ภาคผนวก ข.....	125
ภาคผนวก ค.....	149
ประวัติผู้วิจัย.....	154

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ตารางแสดงจำนวนประชากรพยาบาลประจำการและจำนวนหัวหน้า หอผู้ป่วยที่ศึกษาในโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป ในภาค ตะวันออกเฉียงใต้ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข.....	51
2 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามภาวะผู้นำของหัวหน้าหอผู้ป่วยและ ความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการ.....	56
3 จำนวนและร้อยละของพยาบาลประจำการจำแนกตามระดับโรงพยาบาล ระดับการศึกษาสูงสุด อายุ ประสบการณ์การทำงาน เป็นพยาบาลวิชาชีพ พิเศษ สถานภาพสมรส ประสบการณ์การทำงานภายใต้การบังคับบัญชา ของหัวหน้าหอผู้ป่วยคนปัจจุบัน หน่วยงานที่ปฏิบัติงาน จำนวนและร้อยละของหัวหน้าหอผู้ป่วย จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด อายุ การได้รับการอบรมเกี่ยวกับการบริหาร หรือภาวะผู้นำ ประสบการณ์ ในการดำรงตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วย.....	60
4 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของภาวะผู้นำของ หัวหน้าหอผู้ป่วย จำแนกตามรายด้านและโดยรวม.....	65
5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของภาวะผู้นำ ของหัวหน้าหอผู้ป่วย ด้าน การสร้างบารมี จำแนกเป็นรายข้อ.....	66
6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของภาวะผู้นำ ของหัวหน้าหอผู้ป่วยด้านการกระตุ่นปัญญา จำแนกเป็นรายข้อ.....	68
7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของภาวะผู้นำ ของหัวหน้าหอผู้ป่วยด้านการคำนึงถึงความเป็นเอกบุคคคล จำแนกเป็นรายข้อ.....	70
8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของภาวะผู้นำ ของหัวหน้าหอผู้ป่วยด้านการให้รางวัลโดยมีเงื่อนไข จำแนกเป็นรายข้อ.....	72
9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของภาวะผู้นำ ของหัวหน้าหอผู้ป่วยด้านการจัดการ โดยมีข้อยกเว้น จำแนกเป็นรายข้อ.....	74

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ในงานของพยาบาลประจำการ จำแนกตามรายค้ำและ โคขรวม.....77
11	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจ ในงานด้านความรับผิดชอบ จำแนกเป็นรายข้อ.....79
12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจ ในงานด้านความมั่นคงในงาน จำแนกเป็นรายข้อ.....80
13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ในงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล จำแนกเป็นรายข้อ.....81
14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจ ในงานด้านความสำเร็จในงาน จำแนกเป็นรายข้อ.....83
15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจ ในงานด้านสถานะทางอาชีพ จำแนกเป็นรายข้อ.....84
16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจ ในงานด้านสภาพการทำงาน จำแนกเป็นรายข้อ.....85
17	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจ ในงานด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ จำแนกเป็นรายข้อ.....86
18	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ในงานด้านชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัว จำแนกเป็นรายข้อ.....87
19	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ในงานด้านการได้รับการยอมรับ จำแนกเป็นรายข้อ.....88
20	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ในงานด้านวิธีการบังคับบัญชา จำแนกเป็นรายข้อ.....89
21	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ในงานด้านความก้าวหน้าในงาน จำแนกเป็นรายข้อ.....90
22	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ในงานด้านโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต จำแนกเป็นรายข้อ.....91

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
23	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ในงานด้านนโยบายและการบริหาร จำแนกเป็นรายชื่อ.....	92
24	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ในงานด้านเงินเดือน จำแนกเป็นรายชื่อ.....	93
25	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของหัวหน้าหอผู้ป่วย กับความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการ.....	96
26	ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือก เข้าสู่สมการถดถอย และการทดสอบความมีนัยสำคัญ ของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่เพิ่มขึ้น (R^2 change) ในการพยากรณ์ ความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการ เมื่อใช้วิธีการถดถอย แบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นตอน.....	98
27	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบ(b) และคะแนนมาตรฐาน (Beta) ทดสอบความมีนัยสำคัญของ b และ แสดงสมการถดถอยพหุคูณที่ใช้พยากรณ์ความพึงพอใจในงานของ พยาบาลประจำการ.....	100

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

แผนภูมิที่		หน้า
1	แสดงตาข่ายความเป็นผู้นำของ Blake และ Mouton.....	14
2	แสดงกระบวนการของภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน.....	19
3	แสดงกระบวนการของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงซึ่งจะทำให้ได้ผลงาน ตามที่คาดหวัง.....	24
		49

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย